

Notat udarbejdet af ISO BRO den 3. december 2018

Formålet med dette notat er at diskutere de problemer, der opstår med det foreliggende udkast til ny bekendtgørelse om LL § 8 A m.fl. Notatet analyserer situationen særligt for de folkekirkelige organisationer m.fl., som ganske overraskende dømmes ude, hvis der ikke findes en anden løsning.

Den kirkelige struktur

Med afsæt i den nye trossamfundslov har Skattestyrelsen udsendt et udkast til en ny *bekendtgørelse om godkendelse m.v. efter ligningslovens § 8 A, stk. 2, og § 12, stk. 3, af almenvælgørende og almennyttige foreninger, fonde, stiftelser, institutioner m.v. og religiøse samfund her i landet eller i et andet EU/EØS land*. Men udkastet rummer et radikalt opgør med en årelang tradition for at anerkende og respektere en lang række kirkelige foreningers særlige behov for at organisere sig.

ISO BRO havde møde med Carsten Vesterø og Bjarke Køhler, Skat i Nordhavn, i april 2014, om de ændringer, der dengang blev lavet til ligningslovens § 8 A. Her gav Carsten Vesterø udtryk for, at Skat historisk har godkendt kirkelige foreninger trods det forhold, at de har anderledes strukturer end almenvælgørende foreninger generelt. Under drøftelsen blev der givet flere eksempler på, hvorledes navngivne folkekirkelige organisationers forskelligartede organisering kunne rummes i den foreliggende bekendtgørelse. I dag står vi i den situation, at konsekvenserne af trossamfundsloven bliver, at en række folkekirkelige foreninger m.fl. i al enkelthed vil få frataget deres godkendelse.

I det følgende vil vi analysere, hvorfor vi er landet i denne situation, og vi vil vise, hvorfor mange af disse foreninger ikke uden videre kan lade sig registrere som almenvælgørende foreninger jævnfør ligningslovens § 8 A.

En almindelig almenvælgørende foreningsstruktur

En helt almindelig almenvælgørende forening som fx Danmarks Naturfredningsforening er organiseret med et medlemsdemokrati og en stærk lokal forankring i hele landet. Medlemmerne kan mødes til generalforsamlinger, præge beslutningerne, deltage i valghandlingen og selv blive valgt til bestyrelsen. Det giver mening, da det er medlemmerne, der ved, om det er frøer eller åer, som skal fokuseres på lige nu, da det er dem, der er derude. Danmarks Naturfredningsforening kan indgå i et samarbejde med eksempelvis Green Peace på et bestemt område, fx i forhold til sikring af den jyske vestkyst. Det er dog stadig to organisationer, der har hver deres målgruppe; de er principielt konkurrenter, så de kan fint samarbejde. De valgte organisationer tjener kun som eksempel og er fri fantasi.

Struktur blandt kirkelige foreninger

I de (folke)kirkelige organisationer og fællesskaber er der ligeledes et vigtigt fokus på demokrati,

frivilliges medindflydelse og en stærk lokal forankring, som sætter et afgørende præg på græsrodsarbejdet, men hvor den demokratiske opbygning kan have et anderledes udtryk, sådan som det bedst giver mening i de kirkelige fællesskaber. Man skal her forestille sig fx 100 lokale fællesskaber med rod i samme vækkelsesbevægelse. Ud fra de lokale fællesskaber foregår meget diakonalt / socialt arbejde med udgangspunkt i det folkekirkelige bekendelsesgrundlag. Medlemmerne kan have deres tilknytning til folkekirken eller til et anerkendt trossamfund uden for folkekirken, men fælles er, at de på baggrund af et kirkeligt tilhørsforhold engagerer sig i løsning af samfundets udfordringer. Mange omtaler og opfatter det lokale fællesskab som en slags "udvidet familie". For mange familier gælder, at de gennem generationer har fastholdt tilknytningen til samme kirkelige fællesskab.

De folkekirkelige organisationer består som et landsdækkende arbejde af en række lokale fællesskaber samlet under en fælles national enhed. Den nationale enhed indgår i fællesskaber med andre nationale enheder på kryds og tværs af kirkeskel og kirkelige organisering med henblik på at hjælpe flygtninge, drive herberger, hjælpe alkoholmisbrugere, fremme bibellæsning, forbedre forhold for samfundets svage, drive søndagsskoler, understøtte konfliktramte familier, lave radio og meget meget mere. Der er således her et stort behov for forankring og effektivering af beslutninger. Det skal ikke være en demokratisk valgt person, der deltager i beslutningerne i de fælles fora, men det skal være en leder, som kan sikre sammenhæng i beslutninger i forhold til menighedens eller de kirkelige fællesskabers eget formål og virke.

Lidt friskt kan man sammenligne strukturerne i kirke-Danmark med et fiskenet. Hvis det er helt foldet sammen, fylder det ikke meget. Men når det folder sig ud, kan det strækkes i alle mulige retninger uden at bryde. Det er den form for netværk, der gør kirke-Danmark så handlekraftig og sikrer engagement (af rigtig mange frivillige) fra beslutning til konkret aktivitet i alle organisatoriske lag.

Trossamfundsloven og ligningslovens § 8 A

Med Trossamfundsloven blev en række foreninger anerkendt som trossamfund og blev opført på kirkeministeriets liste. De kan uden videre godkendes i henhold til ligningslovens § 8 A, såfremt de også opfylder en række betingelser dér.

Men hvem kom ikke med – og hvorfor? Det er ganske mange, der er ladt tilbage. Vi vil give nogle eksempler i det følgende, men der er mange flere end nævnt her. Disse tjener godt til at illustrere problemstillingerne:

- Luthersk Mission
- Indre Mission
- Danmarks Folkekirkelige Søndagsskoler
- Kirkens Korshær
- Danske Kirkers Råd
- FrikirkeNet
- Kirkernes Integrationstjeneste
- Danske Baptisters Kvindenetværk

- Luthersk Mission, Indre Mission, Danmarks Folkekirkelige Søndagsskoler og Kirkens Korshær er en del af Den Danske Folkekirke. De udgør "en kirke i kirken". De skal naturligvis ikke anerkendes som trossamfund uden for folkekirken, men de kan heller ikke fungere på deres særlige vis, hvis de tvinges til at blive anerkendt som almindelig almenvælgerende forening. De er kirke i kirken og skal anerkendes som sådan.
- Danske Kirkers Råd og FrikirkeNet er paraplyorganisationer, der optager kirker og kirkelige foreninger som medlemmer. Danske Kirkers Råd har både frikirker og folkekirken som medlem. FrikirkeNet har anerkendte trossamfund som medlemmer, men fælles for dem er, at de ikke selv kan anerkendes som trossamfund uden for folkekirken; samtidig er de en meget væsentlig del af den kirkelige infrastruktur.
- Kirkernes Integrationstjeneste og Danske Baptisters Kvindenetværk er gode eksempler på et fokuseret samarbejde mellem trossamfund og menigheder. Kirkernes Integrationstjeneste har både frikirker og sognekirker som medlemmer. De kan ikke opnå en selvstændig anerkendelse som trossamfund, og det giver heller ikke mening. Men grundet deres struktur og formål giver det heller ingen mening at kategorisere dem som almindelige almenvælgerende foreninger.

Det er dette vidt forgrenede netværk af kirkesamfund, organisationer og foreninger såvel uden for folkekirken som inden for folkekirken, der er kirke-Danmarks rygrad. Kirken er IKKE alene bygningen. Nej, det er alle de tilknyttede foreninger i sin mangfoldighed, hvor troen på værdien af det kirkelige diakonale arbejde utrætteligt praktiseres dag efter dag.

Gennem mere end 150 år har brave kvinder og mænd været en del af Den Danske Folkekirke. De har haft deres gang i sognekirken og været en del af vækkelsesbevægelser som fx Indre Mission og Luthersk Mission. De har ikke bare været engageret i frivilligt diakonalt arbejde, de har også selv betalt for at gøre den indsats, som de har følt sig kaldet til at yde. Det er denne struktur for folkekirken, der gør, at disse foreninger udgør en kirke i kirken. Derfor er de ikke at betragte som uden for folkekirken, men er en del af folkekirken og dermed inden for folkekirken.

Indsamlingsorganisationer bliver benævnt forskelligt. Almenvælgerende, almennyttige, not-for-profit, NGO'er, frivillige foreninger, civilsamfundsorganisationer og sikkert noget mere. Vi vil tillade os at kalde dem engagementsorganisationer. Alle de mennesker, der er med og betaler for det, gør det, fordi de har en overbevisning om, at deres indsats er med til at skabe den forandring, de ønsker at se, for at verden bliver et bedre sted.

Gennem mange år har staten med god grund ønsket at støtte dette engagement. Det kommer blandt andet til udtryk her:

- udlodningsmidlerne
- fradragsret for gaver og løbende ydelser
- almenvælgerende lotterier
- undtagelse fra markedsføringsloven
- etablering af lokalforeningspuljen

- momskompensationsordningen
- persondataforordningen

Det giver også god mening, for dette engagement skaber medejerskab og ansvar for omsorgen for de grupper i samfundet, som ikke kan tale for sig selv. Det er med til at øge den demokratiske bevidsthed, skabe samfundssind og –fællesskab. Det arbejde, der udføres for de indsamlede midler, er af uvurderlig værdi for alle – ikke bare staten, men også for den enkelte, som bliver hjulpet, og for den, som får mulighed for at hjælpe.

Det er dette – *selve sjælen i kirke-Danmark* – man med bekendtgørelse om godkendelse m.v. efter ligningslovens § 8 A, stk. 2, og § 12, stk. 3, af almenvælgørende og almennyttige foreninger, fonde, stiftelser, institutioner m.v. og religiøse samfund her i landet eller i et andet EU/EØS vil fjerne med et pennestrøg.

Vi anerkender behovet for trossamfundsloven. Men man har i arbejdet med den så at sige klippet det kirkelige fiskenet i stykker. 150 års erfaring med organisering og en årelang anerkendelse og respekt fra Skattemyndighedernes side er fjernet med et – givetvis utilsigtet – pennestrøg. Dette handler om langt mere end alene fradrag for gaver. Det handler om selve de (folke)kirkelige foreningers mulighed for at påtage sig det diakonale / sociale ansvar, der er deres kald som kristent fællesskab. De kan selvsagt ikke samle lige så mange penge ind, når fradragsretten forsvinder. De kan så tvinges til at organisere sig som almennyttige foreninger, men det er de ikke, og deres årelange samarbejde på kryds og tværs af kirkeskel og organisering vil alt andet lige stækkes. De vil desværre nok også før eller siden begynde at agere som almindelige almenvælgørende foreninger – og det vil være et kulturelt og samfundsmæssigt tab af dimensioner.

Det største tab er nemlig ikke fradragsretten for gaver m.v. Det er selve samfundets og statens anerkendelse af den uegennyttige samfundsmæssige indsats, der ydes af og ud fra disse foreninger og tusindvis af frivillige. Det er langt værre for alle parter.

Vi er af den overbevisning, at man **ikke** med vedtagelse af trossamfundsloven har ønsket at stille folkekirkelige organisationer m.fl. ringere end trossamfund uden for folkekirken. Der er sket en administrativ fejl. Ingen har tilsyneladende forudset disse konsekvenser i relationen mellem trossamfundsloven og ligningsloven. Hans Raun Iversen har sagt til kirke.dk: *“Det ligner en sekularistisk kortslutning, det ville være latterligt, hvis de kirkelige organisationer skulle straffes for at være kristne. Derfor har jeg svært ved at se det som andet end en administrationsfejl, når det kommer fra en regering, der skriver i sit regeringsgrundlag, at Danmark er et kristent land.”*

Vi kan ikke understrege tydeligt nok, at løsningen *ikke* er, at de bare må registreres som almenvælgørende foreninger. Løsningen må findes med respekt for de op til 150 år gamle strukturer, som der er tradition for allerede at respektere i lovgivningen. Det ville være besynderligt at stille trossamfund uden for folkekirken, som fx Hara Krishna-bevægelsen og buddhister, bedre end folkekirkelige organisationer og paraplyer for andre kirkelige trossamfund.

Målet må derfor være at standse ulykken. Der skal skabes ro i forhold til fradragsret for flere end 25.000 privatpersoner, der støtter disse organisationernes kirkelige arbejde. Og der skal skabes ro for de involverede organisationer, så de kan fortsætte det arbejde, som allerede værdsættes.

ISO BRO har følgende forslag:

I udkast til bekendtgørelse er teksten som følger:

§ 5. Trossamfund, menigheder, forsamlinger og kredse kan uden yderligere betingelser godkendes både efter ligningslovens § 8 A, stk. 2, og § 12, stk. 3, når følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Trossamfund uden for folkekirken er registreret som anerkendt efter lov om trossamfund uden for folkekirken eller efter tilsvarende regler i et andet EU/EØS-land, eller menigheder, forsamlinger eller kredse m.v. uden for folkekirken er anerkendt som en del af denne anerkendelse af et trossamfund.
- 2) Betingelsen i § 1, 1. pkt., om formål eller adfærd, der ikke modarbejder eller underminerer demokrati eller grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, er opfyldt.
- 3) Betingelsen i § 1, nr. 4, om udenlandske gaver er opfyldt.
- 4) Kravene til vedtægterne i § 6 er opfyldt. Stk. 2. Valgmenigheder, der er omfattet af valgmenighedsloven, kan godkendes efter stk. 1, hvis betingelserne i stk. 1, nr. 2-4, er opfyldt.

Vi mener, der bør laves et stk. 1) a med en ordlyd, der rummer følgende:

Organisationer kan godkendes, såfremt de hører til inden for Den Danske Folkekirke, og som støtter op om folkekirken med dens ritualer for gudsdyrkelse, og som mødes i foreningsregi samt paraplyer, der har organisationer som medlemmer, hvis medlemmer er medlem af folkekirken og/eller medlem af anerkendte trossamfund.

Vi har forståelse for, at det kan være svært for Skattestyrelsen at skelne den ene kirkelige organisation fra den anden. Men man kunne lave en løsning, hvor det rådgivende udvalg godkender de folkekirkelige organisationer m.fl., der skal med i denne nye ordning. Skulle nye opstå, skal de gennem det rådgivende udvalg for at opnå godkendelse.

Derudover er det vigtigt at give god tid til en eventuel omstrukturering, hvor det naturligt skal ske. Det er ikke nødvendigvis alle, der skal forblive i den kirkelige godkendelse. I de tilfælde må de da have en treårig periode til at udvikle og etablere en ny struktur i organisationen.

Det er meget afgørende, at de berørte organisationer og privatpersoner ikke kastes ud i en længere periode med uvished på området. Vi håber derfor på, at denne sag kan afklares i nær fremtid.